

Voortoets Structuurvisie en Bestemmingsplan buitengebied Beemster

Toetsing Natuurbeschermingswet

Definitief

Gemeente Beemster

Grontmij Nederland B.V.
Alkmaar, 17 januari 2012

Verantwoording

Titel : Voortoets Structuurvisie en Bestemmingsplan buitengebied
Beemster

Subtitel : Toetsing Natuurbeschermingswet

Projectnummer : 314226

Referentienummer :

Revisie : D1

Datum : 17 januari 2012

Auteur(s) : ing S.J. Roodzand

E-mail adres : sandra.roodzand@grontmij.nl

Gecontroleerd door : ing M. Kolen

Paraaf gecontroleerd :

Goedgekeurd door : ing. R. Krom

Paraaf goedgekeurd :

Contact : Grontmij Nederland B.V.
Robijnstraat 11
1812 RB Alkmaar
Postbus 214
1800 AE Alkmaar
T +31 72 547 57 57
F +31 72 547 57 50
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Plangebied	4
2	Toetsingskader	6
2.1	De Natuurbeschermingswet.....	6
3	Aanwezige natuurwaarden	8
3.1	Inventarisatie methode.....	8
3.1.1	Bronnenonderzoek.....	8
3.2	Natuurbeschermingswet	8
3.2.1	Eilandspolder	8
3.2.2	Wormer- Jisperveld& Kalverpolder	10
3.2.3	Polder Zeevang.....	12
3.3	Instandhoudingsdoelstellingen in relatie tot Beemster	13
3.3.1	Habitatype	14
3.3.2	Habitatsoorten.....	15
3.3.3	Vogels	17
4	Voorgenomen ontwikkeling.....	18
4.1	Structuurvisie Gemeente Beemster 'Beemstermaat'	18
4.1.1	Schaalvergroting boerderijen	19
4.2	Bestemmingsplan buitengebied Beemster	19
4.2.1	Bestaande situatie	20
4.2.2	Veranderingen van bestaande erf	20
4.2.3	Nieuwsvestiging en trasformatie.....	20
4.3	Samenvattend	21
5	Effectbeoordeling	22
5.1	Inleiding.....	22
5.2	Effectbeoordeling	22
6	Conclusies en aanbevelingen.....	26
6.1	Conclusies.....	26
6.2	Aanbevelingen	27
	Literatuurlijst	28
	Bijlage 1. Effectenindicator Natura 2000- gebieden	29

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Gemeente Beemster is voornemens een nieuwe Structuurvisie en Bestemmingsplan buitengebied voor haar gemeente Beemster vast te stellen. Beide plannen hebben betrekking op vergelijkbare ontwikkelingen, zoals schaalvergroting en intensivering van de landbouw en verbeteren van infrastructuur. Om de Structuurvisie en het bestemmingsplan buitengebied vast te kunnen stellen, is het van belang dat dit niet in strijd is met Natuurbeschermingswet. Grontmij is gevraagd om hiervoor een voortoets uit te voeren.

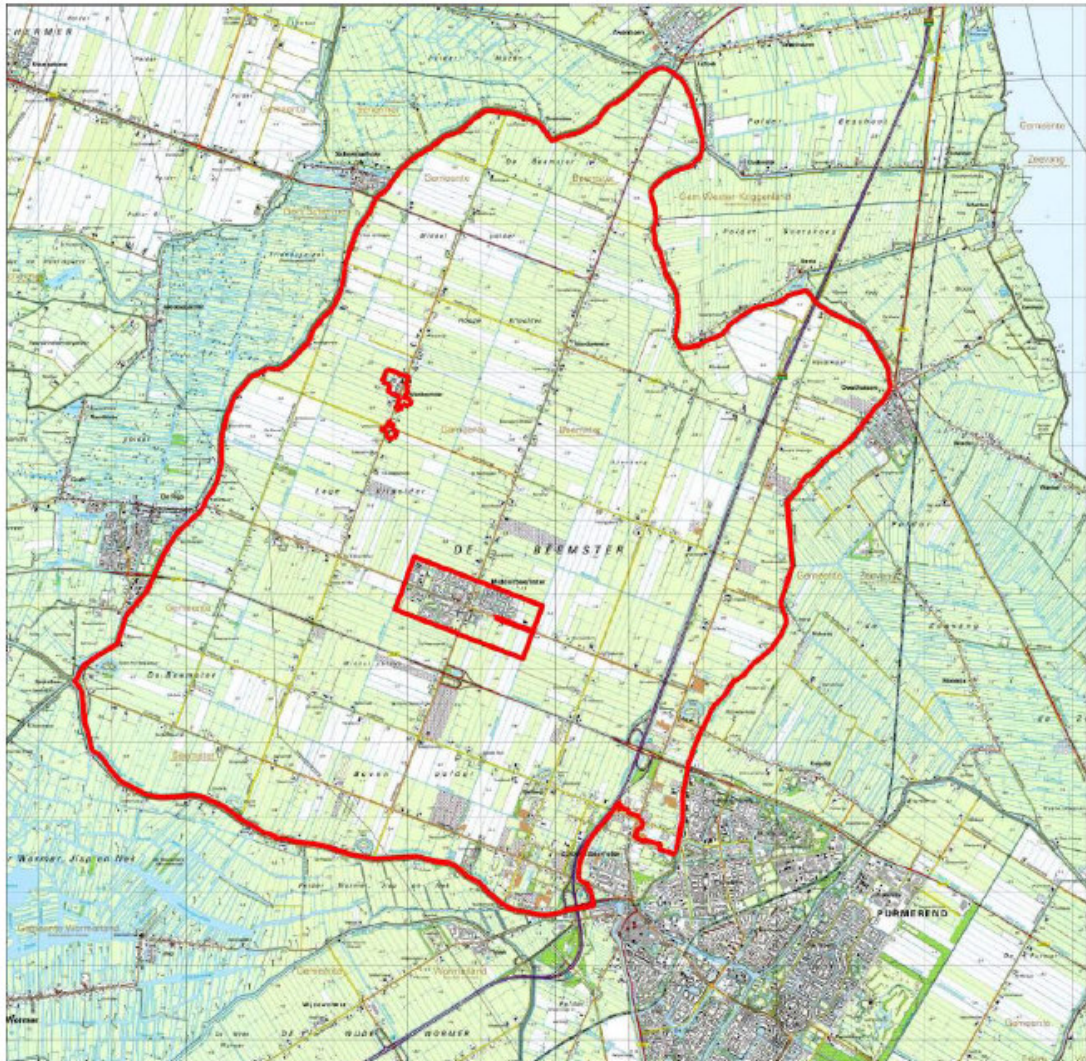
In deze zogenaamde Voortoets worden de effecten van deze ontwikkelingen getoetst. Hierbij wordt geanalyseerd of deze ontwikkeling mogelijk negatieve effecten heeft op de instandhoudingsdoelstellingen van nabij gelegen Natura 2000-gebieden. Afhankelijk van de uitkomsten van de voortoets is het mogelijk dat een vervolgoets moet worden uitgevoerd. Als effecten kunnen worden uitgesloten, dan is de Natuurbeschermingswet verder niet van toepassing. Indien significant negatieve effecten kunnen worden uitgesloten, maar er wel sprake is van een mogelijk effect, dan is vervolgens een verslechteringstoets noodzakelijk. Wanneer er wel significant negatieve effecten kunnen optreden, dan is een passende beoordeling noodzakelijk.

In een eerder stadium is reeds een Natuuronderzoek uitgevoerd (Kruijsen, 2007) in dit onderzoek is een flora en fauna inventarisatie uitgevoerd. In dit onderzoek zijn de voorgenomen plannen reeds getoetst aan de soortbescherming van Flora- en faunawet, dit wordt in deze voortoets buiten beschouwing gelaten.

Omdat binnen de gemeentegrenzen van Beemster geen percelen (meer) zijn begrensd als Ecologische Hoofdstructuur (EHS), ecologische verbindingzones en weidevogelleefgebied, wordt hier niet aan getoetst en wordt de EHS in deze voortoets ook buiten beschouwing gelaten.

1.2 Plangebied

De Beemster bevindt zich in Provincie Noord-Holland en is als gehele polder begrensd als weelderiggoed.

Figuur 1: Ligging plangebied Beemster, het plangebied is exclusief woonkernen Middenbeemster en Westbeemster.

2 Toetsingskader

2.1 De Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 1998 regelt de bescherming van Natura2000 gebieden en Beschermde Natuurmonumenten. Projecten die een negatieve invloed hebben op deze gebieden mogen niet uitgevoerd worden zonder vergunning.

De Natuurbeschermingswet 1998 vervangt de Natuurbeschermingswet van 1968. De wet is per 1 oktober 2005 in werking getreden. In de Natuurbeschermingswet 1998 is ook de bescherming van de Speciale Beschermingszones (SBZ) op grond van de Habitat- en Vogelrichtlijn geregeld, vanaf het moment dat de gebieden zijn aangewezen door Brussel. De Natuurbeschermingswet 1998 regelt ook de bescherming van de zogenaamde Beschermde Natuurmonumenten en gebieden die de minister van LNV aanwijst ter uitvoering van internationale verplichting, zoals RAMSAR wetlands.

Projecten of handelingen die negatieve effecten op deze beschermde gebieden kunnen hebben, zijn verboden. Ook activiteiten buiten de beschermde gebieden kunnen verboden zijn, indien deze negatieve effecten veroorzaken op de natuurwaarden waarvoor het gebied is aangewezen (externe werking). Het toetsingskader van de Natuurbeschermingswet 1998 kent de volgende procedurevarianten:

1. effecten kunnen worden uitgesloten: geen vergunningplicht;
2. effecten kunnen niet worden uitgesloten, maar de significantie ervan wel: vergunningaanvraag via een verslechteringstoets (art 19f);
3. significante effecten kunnen niet worden uitgesloten: vergunningaanvraag via passende beoordeling (art. 19d).

Welke procedurevariant van toepassing is wordt bepaald in de Voortoets.

Verslechteringstoets

In een verslechteringstoets dient te worden nagegaan of door een project, plan of handeling een kans bestaat op een verslechtering van een natuurlijke habitat of de habitat van een soort. Hiertoe dienen alle relevante aspecten van de activiteit in kaart gebracht te worden.

De verslechteringstoets heeft twee mogelijke uitkomsten:

1. de verslechtering is aanvaardbaar. Het bevoegd gezag verleent vergunning;
2. de verslechtering is onaanvaardbaar. De vergunning wordt geweigerd.

Passende beoordeling

Met een passende beoordeling wordt vastgesteld of een significant negatief effect in relatie tot de instandhoudingsdoelen al dan niet kan worden uitgesloten. Dit op basis van de beste wetenschappelijke kennis ter zake, waarbij alle aspecten van de activiteit op zichzelf én in combinatie met andere activiteiten of plannen worden geïnventariseerd en getoetst.

De passende beoordeling kent twee uitkomsten:

1. er treedt geen significant effect op. Het bevoegd gezag verleent vergunning onder bepaalde voorschriften;
2. er treedt wel een significant effect op. Er volgt toetsing aan de ADC-criteria:
 - er zijn geen geschikte Alternatieven;
 - er is sprake van Dwingende redenen van groot openbaar belang, waaronder redenen van sociale en economische aard;
 - er is voorzien in exacte en tijdige Compensatie.

Slechts als aan al deze drie criteria in de ADC is voldaan, mag het bevoegd gezag vergunning verlenen. Indien er sprake is van aantasting van een gebied dat is aangewezen ter bescherming van een prioritair natuurlijk habitat of een prioritaire soort, dan dient eerst door de minister van LNV aan de Europese Commissie advies te worden gevraagd alvorens toestemming of mag worden verleend. Bovendien is het aantal redenen van groot openbaar belang in dat geval beperkt.

3 Aanwezige natuurwaarden

3.1 Inventarisatie methode

3.1.1 Bronnenonderzoek

Het bronnenonderzoek heeft als doel een overzicht te krijgen van de beschikbare informatie met betrekking tot het voorkomen van beschermde soorten en gebieden in het plangebied en omgeving. Informatie over Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten is afkomstig uit de gebiedendatabase van het ministerie van EL&I.

In de Literatuurlijst is het complete overzicht van geraadpleegde bronnen weergegeven.

In een eerder stadium heeft reeds in het kader van bestemmingsplan buitengebied Beemster toetsing van de soortbescherming (Flora- en faunawet) plaatsgevonden (Kruijzen, 2007¹). Omdat deze toetsing van Flora- en faunawet reeds is uitgevoerd, wordt de soortbescherming binnen deze Voortoets buiten beschouwing gelaten. In dit hoofdstuk wordt om deze reden slechts ingegaan op de aangewezen natuurwaarden vanuit de Natuurbeschermingswet.

3.2 Natuurbeschermingswet

De Beemster bevindt zich nabij de Natura 2000-gebieden Eilandspolder, Wormer- Jisperveld & Kalverpolder en Polder Zeevang, zie figuur 2, 3 en 4. Deze gebieden bevinden zich alle buiten het plangebied van de Beemster. Binnen de invloedssfeer van de Beemster bevinden zich geen Beschermde Natuurmonumenten. Het plangebied bevindt zich wel in het Nationaal landschap Laag Holland.

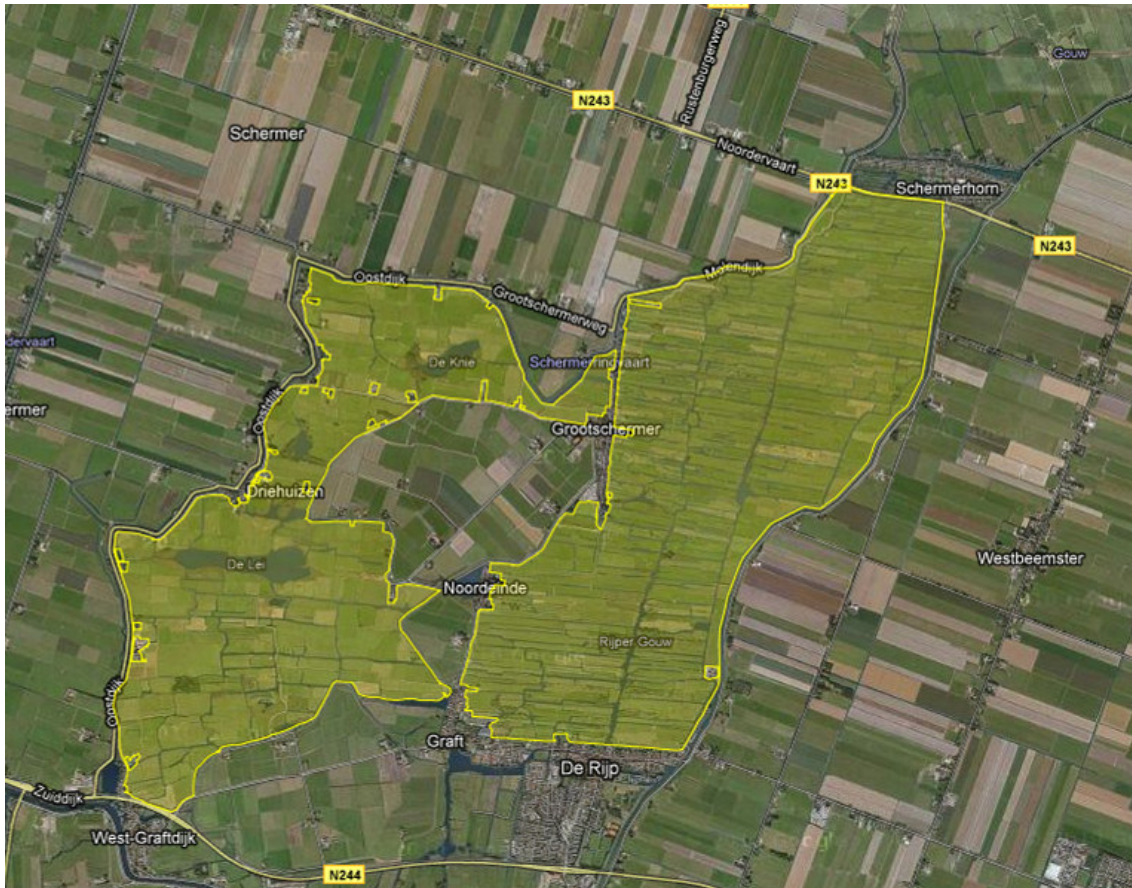
In dit hoofdstuk worden de instandhoudingdoelstellingen van de aangewezen Natura 2000-gebieden beschreven. De Natuurbeschermingswet schrijft voor dat voorgenomen ontwikkelingen deze doelstellingen niet negatief mogen beïnvloeden. De drie Natura 2000-gebieden zijn alle nog in ontwerp en nog niet definitief aangewezen, dit betekent dat er getoetst wordt aan de concept instandhoudingdoelstellingen.

3.2.1 Eilandspolder

De Eilandspolder is een oude polder met grasland, natuurlijk ontstaan meertje en verlandingsvegetaties. Het gebied is van groot belang voor de noordse woelmuis en is van belang als vogelgebied. Er komen echter ook belangrijke verlandingsvegetaties voor. Van belang als broedgebied voor broedvogels van rietmoeras en rietruigte (rietzanger) (bron: www.rijksoverheid.nl²).

¹ Kruijzen, 2007. De natuur van de Beemster anno 2006/ 2007.

² www.rijksoverheid.nl, Gebiedendatabase gebiedsbeschrijving Eilandspolder.

Figuur 2: Ligging Natura 2000-gebied Eilandpolder (geel) bron: www.rijksoverheid.nl.

Tabel 1: Instandhoudingdoelstellingen (concept) Eilandspolder, bron:www.rijksoverheid.nl.

Code	Naam	Instandhoudingdoel
Habitattype		
H6430	Ruigten en zomen	Behoud oppervlakte en kwaliteit ruigten en zomen, <i>harig wilgenroosje</i> (subtype B).
H7140	Overgangs- en trilvenen	Behoud oppervlakte en kwaliteit van overgangs- en trilvenen, <i>veenmosrietlanden</i> (subtype B).
Habitatsoorten		
H1134	Bittervoorn	Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
H1149	Kleine modderkruiper	Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
H1340	*Noordse woelmuis	Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Broedvogels		
A295	Rietzanger	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van tenminste 230 paren.
Niet- broedvogels		
A034	Lepelaar	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 2 vogels (seizoensgemiddelde).
A050	Smient	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 7.000 vogels (seizoensgemiddelde).
A052	Wintertaling	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 130 vogels (seizoensgemiddelde).
A125	Meerkoet	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 480 vogels (seizoensgemiddelde).
A140	Goudplevier	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 150 vogels (seizoensgemiddelde).
A142	Kievit	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1.200 vogels (seizoensgemiddelde).
A156	Grutto	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 170 vogels (seizoensmaximum).
Complementair doel		
H1340	*Noordse woelmuis	Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

3.2.2 Wormer- Jisperveld & Kalverpolder

Het Wormer- en Jisperveld en de Kalverpolder zijn onderdelen van het brakke laagveengebied, dat zich in Noord-Holland heeft gevormd door verlanding onder invloed van brak water in petgaten; rietlandbeheer en begrazing hebben bij die ontwikkeling de vegetatiestructuur en de vestiging van vegetatie en fauna nader gestuurd. In het Vogelrichtlijngebied komt een groot areaal weide- en hooiland voor, dat een belangrijke bijdrage levert aan de betekenis als vogelgebied. Zeer belangrijk broedgebied voor broedvogels van natte graslanden (kemphaan) en belangrijk broedgebied voor broedvogels van rietmoerassen (roerdomp, rietzanger) (bron:

www.rijksoverheid.nl³).

³ www.rijksoverheid.nl, Gebiedendatabase gebiedsbeschrijving Wormer- Jisperveld & Kalverpolder.

Figuur 3: Ligging Natura 2000-gebied Wormer- Jisperveld & Kalverpolder (geel), bron: www.rijksoverheid.nl.

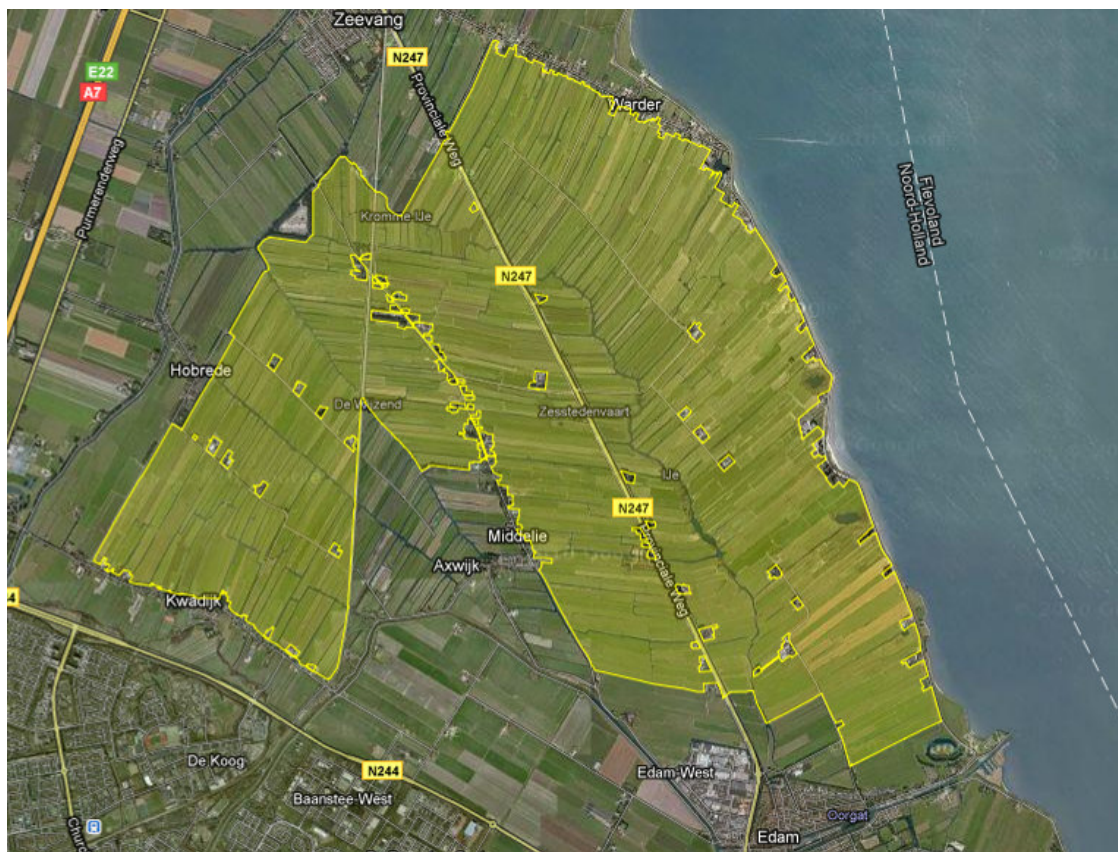
Tabel 2: Instandhoudingdoelstellingen (concept) Wormer- Jisperveld & Kalverpolder, bron: www.rijksoverheid.nl.

Code	Naam	Instandhoudingdoel
Habitattype		
H4010	Vochtige heiden	Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit vochtige heiden, <i>laagveengebied</i> (subtype B).
H6430	Ruigten en zomen	Behoud oppervlakte en kwaliteit ruigten en zomen, <i>harig wilgenroosje</i> (subtype B).
H7140	Overgangs- en trilvenen	Behoud oppervlakte en kwaliteit overgangs- en trilvenen, <i>veenmosrietlanden</i> (subtype B).
Habitatsoorten		
H1134	Bittervoorn	Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
H1149	Kleine modderkruiper	Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
H1163	Rivierdonderpad	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
H1318	Meervleermuis	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
H1340	*Noordse woelmuis	Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Broedvogels		
A021	Roerdomp	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van tenminste 10 paren.
A151	Kemphaan	Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van tenminste 25 paren.

A295	Rietzanger	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van tenminste 480 paren.
Niet- broedvogels		
A050	Smient	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 5.800 vogels (seizoensgemiddelde).
A056	Slobeend	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 90 vogels (seizoensgemiddelde).
A156	Grutto	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied.

3.2.3 Polder Zeevang

De Polder Zeevang is een kenmerkend open veenweidegebied met veel open water, dat ligt tussen de plaatsen Purmerend, Oosthuizen en Edam. De polder is een vlak, open en waterrijk veenweidenlandschap. Dit veengebied heeft een kenmerkende verkaveling in lange stroken, die loodrecht op de ontginningsassen staan. De percelen zijn door smalle sloten gescheiden. Stormvloedren waren aanleiding voor het opwerpen van de eerste dijken. Aan de Zuiderzezijde brak de dijk soms door waaraan diverse doorbraakkolken (braken) herinneren. Afgezien van dijken en kaden is er geen reliëf aanwezig. De polder wordt gekenmerkt door een systeem van langwerpige open ruimten, met onderling zeer verschillende kavelrichtingen. De open ruimte wordt begrensd door de lintdorpen Warder, Middelle en Kwadijk. Het gebied bestaat verder overwegend uit open grasland op veengrond met sloten en weteringen (bron: www.rijksoverheid.nl⁴).

Figuur 4: Ligging Natura 2000-gebied Polder Zeevang (geel), bron: www.rijksoverheid.nl.

⁴ www.rijksoverheid.nl, Gebiedendatabase gebiedsbeschrijving Polder Zeevang.

Tabel 3: Instandhoudingdoelstellingen (concept) Polder Zeevang, bron: www.rijksoverheid.nl.

Code	Naam	Instandhoudingdoel
Niet- broedvogels		
A037	Kleine zwaan	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 30 vogels (seizoensgemiddelde).
A041	Kolgans	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1.000 vogels (seizoensgemiddelde).
A043	Grauwe gans	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 190 vogels (seizoensgemiddelde).
A045	Brandgans	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 70 vogels (seizoensgemiddelde).
A050	Smient	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 12.400 vogels (seizoensgemiddelde).
A140	Goudplevier	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 790 vogels (seizoensgemiddelde).
A142	Kievit	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 2.200 vogels (seizoensgemiddelde).
A156	Grutto	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 790 vogels (seizoensmaximum).
A160	Wulp	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 210 vogels (seizoensgemiddelde).
Complementair doel		
H1318	Meervleermuis	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Laag Holland

De drie Natura 2000-gebieden vormen (samen met Polder Westzaan, IJperveld, 't Twiske, Oostzanerveld en Varkensland) het Nationaal Landschap 'Laag Holland' het veenweidegebied van Noord-Holland. De drie Natura 2000-gebieden bezitten alle kwalitatief goede weidevogelgraslanden. Tussen deelgebieden zijn wel forse verschillen in aantallen. De rijkste Natura 2000-gebied qua broedvogelaantallen is momenteel Polder Zeevang. De aantallen zijn hier sinds 1999 vrijwel gelijk gebleven of nemen plaatselijk zelfs toe. Ook in Wormer- Jisperveld komen nog aanzienlijke aantallen weidevogels voor.

Naast de weidevogels is ook de noordse woelmuis een belangrijke soort in heel Nationaal Landschap Laag Holland. De soort verkeert in een gunstige staat van instandhouding en komt in rietlanden vrij algemeen voor. Ook de habitatsoorten bittervoorn, kleine modderkruiper, rivierdonderpad en meervleermuis hebben hun leefgebied binnen de veenweidegebieden. Over de daadwerkelijke verspreiding van deze soorten is minder bekend.

De gebieden kennen een scala aan bijzondere vegetatietypen, waarvan de brakke typen de meest bijzondere zijn. Zeer bijzondere en het behouden waard zijn de brakke vochtige heiden, overgangsvenen waarin ruwe bies de vegetatievormer is en de waterplantenbegroeiingen met groot nimfkruid en snavelruppia (bron: R. van 't Veer & D. Hoogeboom, 2007⁵).

3.3 Instandhoudingsdoelstellingen in relatie tot Beemster

Het plangebied, de Beemster, bevindt zich buiten de begrenzing van de drie Natura 2000-gebieden. Ingrepen in de Beemster kunnen echter wel van invloed zijn op de instandhoudingsdoelstellingen van de nabij gelegen Natura 2000-gebieden, externe werking. Daarnaast geldt dat aangewezen soorten mogelijk (mede) afhankelijk zijn van het leefgebied in de Beemster, zoals een meervleermuis, die jaagt binnen Natura 2000-gebied maar mogelijk een vaste verblijfplaats bezit binnen de Beemster. Indien een vaste verblijfplaats van meervleermuis wordt vernietigd (sloop) kan tevens het jachtbiotoop zijn functie verliezen.

In deze paragraaf wordt relatie tussen de aangewezen instandhoudingsdoelstellingen van de aangrenzende Natura 2000-gebieden en de Beemster gelegd. Op basis hiervan kunnen enkele soorten en/of effecten al worden uitgesloten.

⁵ R. van 't Veer & D. Hoogeboom, 2007. Atlas van de Natura 2000 gebieden in Laag Holland.

3.3.1 Habitatype

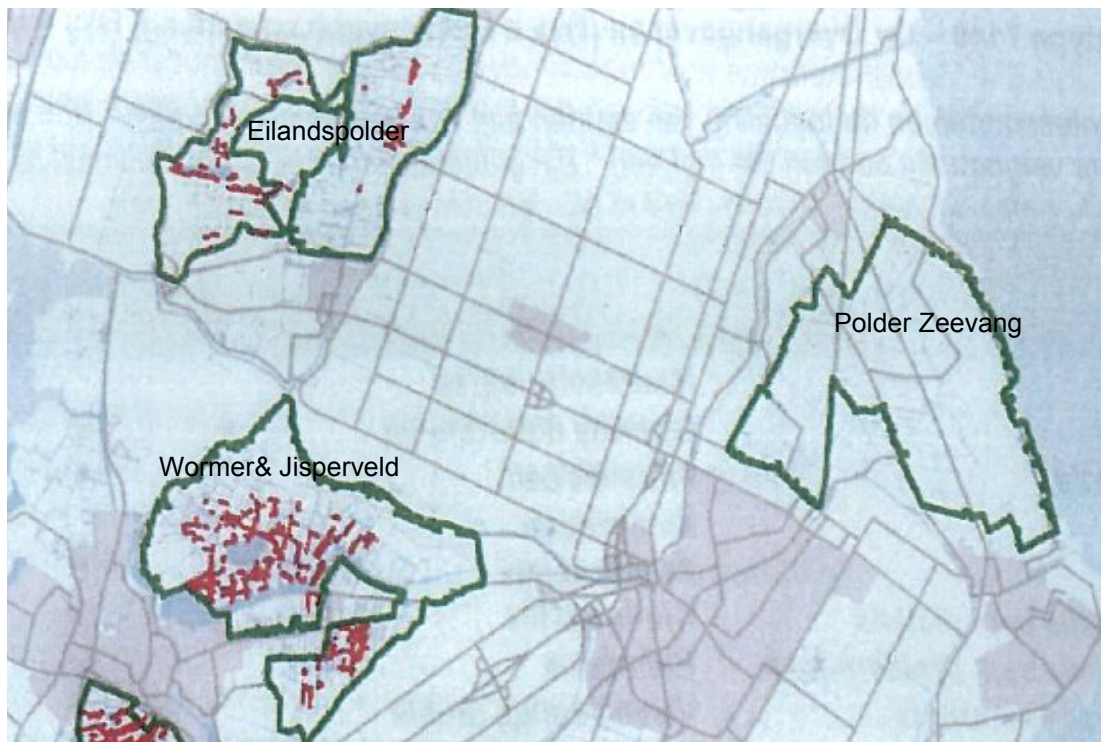
In figuur 5, 6 en 7 is de ligging van de habitatypen Overgangs- en trilveen, Vochtige heiden en Ruigte en zomen weergegeven. Polder Zeevang heeft geen instandhoudingdoelstellingen voor habitatypen en zijn dus op kaart ook niet aanwezig.

In de figuren is te zien dat der verschillende habitatype niet direct aan de rand van de begrenzing aanwezig zijn. De habitatypen liggen op enige afstand van de Beemster.

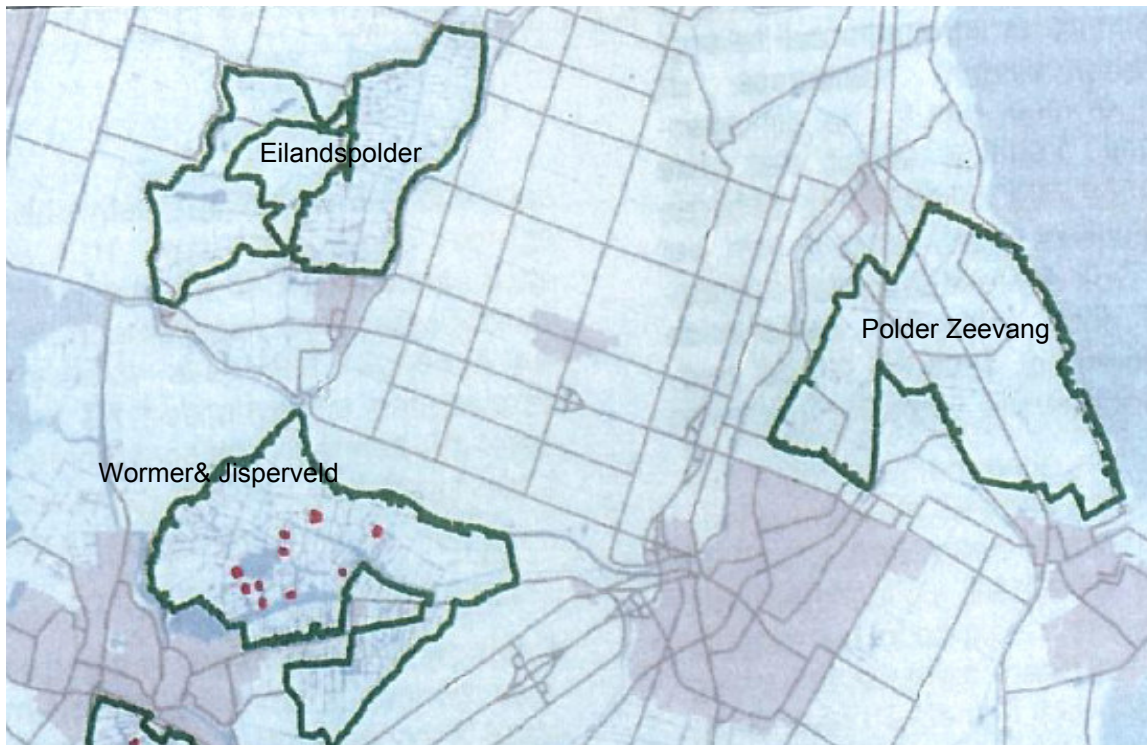
Omdat de habitatypen alle (ruim) buiten de begrenzing van de Beemster liggen is er geen sprake van directe vernietiging. Het habitatype Overgangs- en trilveen kent in beide gebieden een negatieve trend. In de concept beheerplannen worden de volgende knelpunten benoemd (bron: Tauw, 2011):

- Strak peilbeheer;
- Voedselrijk, sulfaat en sulfidrijk oppervlaktewater;
- Stikstofdepositie (versnelde successie).

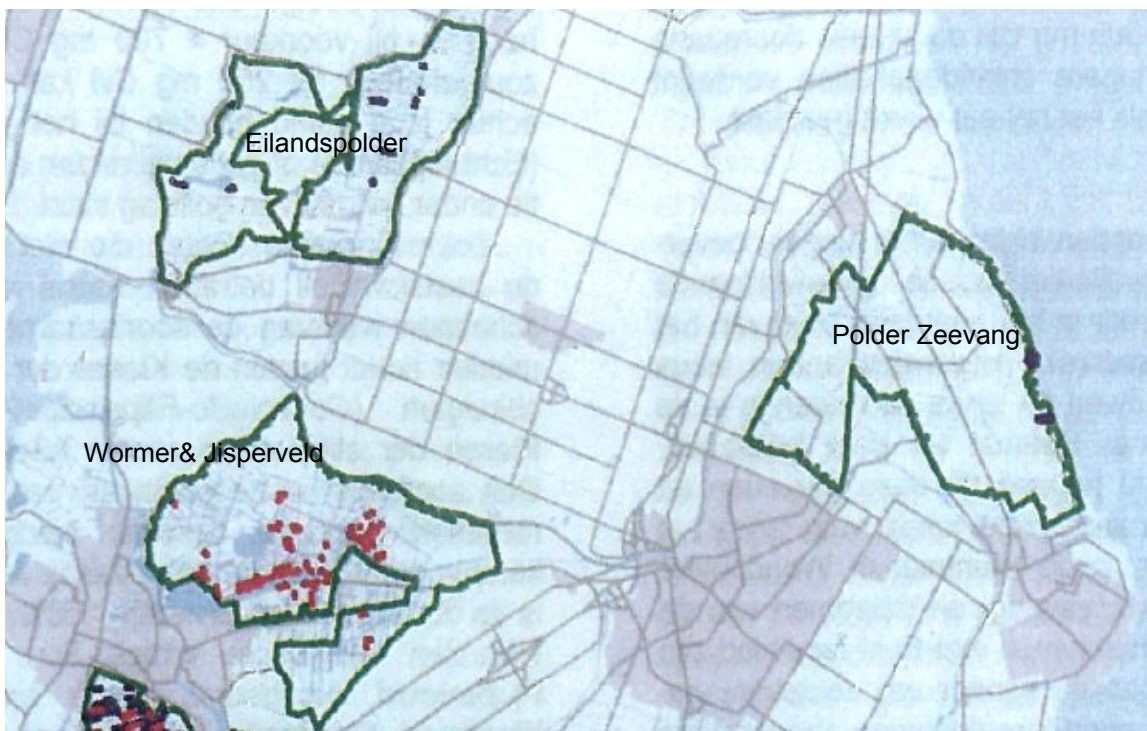
Ingrepen, zowel binnen Natura 2000-gebieden als daarbuiten, welke verband houden met peilbeheer, waterkwaliteit en stikstofdepositie, kunnen dan ook deze negatieve trend versterken. In paragraaf 5.2 wordt hier verder op ingegaan.

Figuur 5: Ligging Overgangs- en trilveen (rood) (R. van 't Veer & D. Hoogeboom, 2007)

Figuur 6: Ligging Vochtige heiden (rood) (R. van 't Veer & D. Hoogeboom, 2007)

Figuur 3: Ligging Ruigte en Zomen (rood) (R. van 't Veer & D. Hoogeboom, 2007)

3.3.2 Habitatsoorten

Wormer- Jisperveld & Kalverpolder en Eilandspolder zijn aangewezen als leefgebied voor de soorten bittervoorn, kleine modderkruiper, rivierdonderpad, meervleermuis en noordse woelmuis. Voor alle habitatsoorten geldt: 'Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie'. In deze paragraaf wordt verder ingegaan op de verschillende soortgroepen.

Vissen

De vissoorten bittervoorn, kleine modderkruiper en rivierdonderpad die zijn aangewezen in de Natura 2000-gebieden, zijn voor de instandhouding niet afhankelijk van de Beemster. Dit betekent dat het leefgebied binnen Wormer- Jisperveld& Kalverpolder en Eilandspolder van voldoende kwaliteit en oppervlakte zijn. De huidige omvang en kwaliteit van het leefgebied van de vissen zal als gevolg van voorgenomen ontwikkelingen (zie hoofdstuk 4) niet worden aangetast.

Meervleermuis

De meervleermuis is alleen tot doel gesteld binnen Wormer- Jisperveld& Kalverpolder (en complementair binnen Polder Zeevang), dit gebied dient als foerageergebied van de meervleermuis. De jachtbiotoop van meervleermuis bestaat uit open waterrijk gebied met lijnvormige elementen in het landschap. De huidige situatie voldoet aan deze vereisten. Andere vereisten zijn het ontbreken van barrières en lichtverstoring.

Barrières

Wegen die waterwegen en bomenrijen doorsnijden kunnen voor de meervleermuis een barrière vormen. Voor het voortbestaan van een vliegrouete is het van belang om doorgangen (zoals brede duikers) onder wegen door te behouden.

Lichtverstoring

Alle soorten vleermuizen vermijden licht op het moment dat ze meest gevoelig zijn voor predatoren: op routes van hun verblijfplaats naar hun voedselgebieden. Later op de avond zoeken vleermuizen plekken op met hoge insectendichtheden, mogelijk bij lichtbronnen. Meervleermuizen foerageren echter zelden bij licht. Uit veldonderzoek blijkt dat meervleermuizen als één zijde van een vaart verlicht is altijd aan de onverlichte zijde vliegen (Bron: Tauw, 2011).

Het foerageergebied is slechts één deel van het leefgebied van meervleermuis. Het leefgebied bestaat namelijk uit een netwerk met meerdere vaste verblijfplaatsen, vliegrouetes en foerageergebied. Deze vaste verblijfplaatsen bevinden zich in de omgeving van Wormer- Jisperveld& Kalverpolder, waar de soort overdag en in de winter verblijft. Dergelijke vaste verblijfplaatsen zijn van belang voor instandhoudingstellingen van Wormer- Jisperveld& Kalverpolder. Mogelijk dat binnen Gemeente Beemster dergelijk vaste verblijfplaatsen aanwezig zijn. In 2006 hebben een (beperkt) aantal inventarisatierondes (Kruijzen, 2007) in de Beemster plaatsgevonden, hierbij zijn geen vaste verblijfplaatsen van meervleermuizen aangetroffen. Uit dit onderzoek komt naar voren dat de ringvaart van Beemster hoogstwaarschijnlijk wel onderdeel uitmaakt van het jachtbiotoop van de meervleermuis. Voor de instandhoudingdoelstellingen van de meervleermuis zijn geen knelpunten voorzien (Bron: Tauw, 2011).

Noordse woelmuis

Tot slot de noordse woelmuis, deze soort is zowel Wormer- Jisperveld& Kalverpolder en Eilandspolder aangewezen.

Gebieden met een omvang van minimaal 7,5 hectare aan geschikte biotopen lijken een duurzame populatie van de soort te kunnen herbergen (Profieldocument, Ministerie van LNV). De belangrijkste vereiste voor het leefgebied is de combinatie van natte en droge leefgebieden en het ontbreken van de concurrerende soorten aardmuis en veldmuis. Het voorkomen van de noordse woelmuis wordt in Nederland beïnvloed door concurrentie van deze soorten. De veldmuis beperkt zich tot droge grasvegetaties, de aardmuis tot iets verdrogende riet- en ruigtevegetaties. Als deze beide soorten aanwezig zijn, beperkt de noordse woelmuis zich tot de echt natte en incidenteel overstromde riet- en ruigtevegetaties en graslanden. Als voldoende natte leefgebieden, vooral gedurende de winter, aanwezig zijn, is bedreiging door concurrentie minimaal. Het inzetten op kleine, door water, omgeven percelen of eilandjes leidt tot te kleine, niet levensvatbare populaties. Het vergroten van het oppervlak leefgebied en het verbinden van lokale populaties biedt betere garanties voor een duurzame instandhouding van de soort (Alterra, 2009).

Dit blijkt ook uit een onderzoek naar concurrentie bij de noordse woelmuis in het IJperveld (Van der Goes en Groot, 2008). Uit dit onderzoek blijkt dat zelfs in een door dammen goed ontsloten gebied geen goede veldmuispopulatie tot ontwikkeling kan komen. Zelfs niet in de drogere delen. Vermoedelijk komt dit door de dominerende natte omstandigheden van het onderzoeksgebied en omgeving. In de praktijk blijkt dat ook op kleine eilandjes veel noordse woelmuizen voorkomen. Het verbinden van lokale populaties lijkt daarom niet noodzakelijk voor instandhouding (Bron: Tauw, 2011).

De Beemster is naar verwachting minder geschikt als leefgebied voor de noordse woelmuis. Omdat hier geen eilandjes aanwezig zijn en sprake is van concurrentie van aard- en veldmuis. Natuuronderzoek van Kruijzen (2007) concludeert dat de Beemster niet of nauwelijks geschikt is als leefgebied voor de noordse woelmuis, dit is met uitzondering van Beemster ringvaart en fortterreinen. Dit onderzoek bevatte echter geen uitgebreide muizeninventarisatie maar is slechts gebaseerd op bronnenonderzoek en expert judgement.

3.3.3 *Vogels*

In het natuuronderzoek van Kruijzen (2007) heeft tevens een (broed)vogelinventarisatie plaatsgevonden. Hierbij zijn verschillende percelen binnen de Beemster in diverse periodes geïnventariseerd. Hierbij is vastgesteld dat lepelaar, Kievit, slobeend, grutto en grauwe gans voorkomen binnen de Beemster. De tot doelgestelde broedvogels, roerdomp, kemphaan en rietzanger zijn tijdens dit onderzoek in 2006 niet aangetroffen. Deze inventarisatie heeft slechts één jaargang plaatsgevonden en kan dus niet als volledig worden beschouwd, maar geeft wel een globaal beeld. Aangezien de situatie in de Beemster, qua inrichting en gebruik niet is gewijzigd, heeft er naar verwachting geen soortverschuiving opgetreden.

Van de omringende Natura 2000-gebieden zijn verspreidingskaarten van alle tot doelgestelde vogels beschikbaar (R. van 't Veer & D. Hoogeboom, 2007).

4 Voorgenomen ontwikkeling

4.1 Structuurvisie Gemeente Beemster 'Beemstermaat'

In de Structuurvisie 'Beemstermaat' van gemeente Beemster staat de visie van het gebied beschreven. Hierin staan de kernkwaliteiten van de Beemster centraal, behoud van strakke lijnen (wegen en watergangen) en karakteristieke erfinrichtingen staan voorop. Het bestemmingsplan Buitengebied en structuurvisie van de gemeente bezitten geen concrete veranderingen in het gebied. Er zijn alleen denklijnen uitgeschreven voor de toekomst van het gebied.

In de Structuurvisie staan de volgende belangrijkste voorgenomen plannen beschreven.

- Agro- economische ontwikkeling: gestimuleerd wordt de ontwikkeling van kleine en ambachtelijke bedrijvigheid in bij voorkeur vrijkomende agrarische bebouwing. In dat kader wordt verbrede landbouw gestimuleerd.
- Motiveren van duurzame energieopwekking. Duurzame energieopwekking in de vorm van grote windmolens(parken) is echter niet toegestaan in het Beemster landschap. Dit is ook het provinciale en landelijk beleid om de kernwaarde (grote) openheid van het landschap te behouden.
- Geen verdere uitbreiding van bestaande bedrijventerreinen.
- Ontwikkeling van het juniorcollege (school), herontwikkeling van de basisschool.
- Noodzakelijke infrastructurele ingrepen in Zuidoostbeemster:
 - Wegaansluiting via de Zuiddijk op de A7.
 - Ontsluiting van de Purmerenderweg op de N244.
- Nekkerzoom: kwaliteitsimpuls in groen en blauw en sanering van de bestaande glas(tuinbouw)bedrijven. In het gebied Nekkerzoom ligt een aantal glasopstallen, waar al dan niet nog bedrijfsmatig glastuinbouw wordt bedreven. Een deel van deze glasbedrijven is inmiddels getransformeerd tot opslagruimtes voor caravans. De (voormalige) glasopstallen vormen een rommelige aanblik in het kleinschalige gebied.
- Op basis van de dorpsontwikkelingsvisie van Westbeemster wordt een dorpsontwikkelingsplan opgesteld (doorschakeling van plannen).
- De woonfunctie van het buitengebied wordt in principe niet uitgebreid. Het is onwenselijk dat er in een agrarisch bouwvlak meer dan één woongebouw aanwezig is. dit is met uitzondering van de tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten en mantelzorgfuncties.
 - Herinrichting van de N243 tussen omval en middenweg, verbreding van de weg en fietspad.
- Herinrichting van de Oosthuizerweg N509, door duurzaam veilig, fietssuggestiestroken, meer parkeervakken en loopstroken.
- Multifunctionele boerenerven; Naast een enkele grootschalig agrarisch bedrijf dat nog een recreatieve functie, zoals een camping, toegevoegd, zijn het vooral de overgebleven kleinschalige agrariërs die zich hebben verbreed. Bed & Breakfast, zorgboerderij, recreatieboerderij voor de stedeling, hobbyboer met verkoop en kantoor- aan huis. Allerlei combinaties komen voor, wel is (gemengd) agrarisch gebruik altijd de basis functie.

Uitgangspunt voor de toetsing is dat de aanpassing en verbetering van de bestaande infrastructuur niet leidt tot een toename van het aantal verkeersbewegingen, aldus Gemeente Beemster. Voor de nieuwe ontwikkelingen zoals wegaansluiting op de A7 en verlenging van de randweg, kunnen mogelijk wel een toename van verkeersbewegingen tot gevolg hebben. Voor dergelijke nieuwe ontwikkelingen wordt nog een verkeersstudie (incl. berekeningen) uitgevoerd (aldus Gemeente Beemster).

Schaalvergroting en uitbreiding van de functie als boerderij nemen een belangrijke rol in het gewenste toekomst beeld van de Beemster. Deze wordt hieronder nader toegelicht.

4.1.1 *Schaalvergroting boerderijen*

Gemeente Beemster geeft aan dat er circa 10 á 15 boerderijen voornemens hebben tot uitbreiding. Het gaat hierbij in hoofdzaak om melkveehouderij, in orde van grote gaat het om bedrijven welke in de huidige situatie circa 180 koeien hebben en willen uitbreiden naar circa 250 melk-koeien. Welke boerderijen nu daadwerkelijk willen uitbreiden en de locaties hiervan is onbekend, toetsing in dit kader is dan ook niet mogelijk.

Uitgangspunt bij schaalvergroting is een bestaand erf met een bouwvlak van 1 hectare, en een (ongeveer) 90 meter breed erf. Maar ook nieuwe grootschalige erven zijn mogelijk. In beide gevallen zal worden gevraagd om een inrichtingsplan en een beeldkwaliteitplan. Bij vergroting van bestaande erven vormen bestaande kwaliteiten het primaire uitgangspunt.

Schaalvergroting naar erven tot maximaal 2 hectare bouwvlak is, onder voorwaarden, mogelijk. Zo dient men onder andere middels een bedrijfsplan (AGB-toets) aan te tonen een volwaardig bedrijf te zullen zijn.

Bij schaalvergroting en nieuw vestiging van grote erven tot 2 hectare bouwvlak geldt dat ook een groen en/of blauwe investering wordt geëist. Op deze grootschalige erven zijn verbredingsmogelijkheden beperkt en primair gericht op de bedrijfsvoering, zo is het mogelijk om arbeidsmigranten tijdelijk te vestigen, evenals een kantoor-aan-huis.

Bij schaalvergroting dient een keuze te worden gemaakt in:

- Het vergroten in de lengte, waardoor een langgerekt erf ontstaat tot maximaal 300 meter diep (maximaal perceel 90 x 300 meter).
- Of vergroten in de breedte, waardoor een breed erf ontstaat tot een maximale breedte van 180 meter, of kleiner wanneer de Kopergravure daar aanleiding voor geeft (maximaal perceel 180x180 meter).

Bij brede erven is het belangrijk dat de voorzone in de breedte verlengd wordt zodat aan de straatzijde niet direct bedrijfsgebouwen komen te staan. Zo blijft de beleving aan het lint ruimtelijk.

Langgerekte erven steken ver het landschap in, waardoor de openheid van het landschap vermindert. Door alleen de eerste 180 meter van het erf met erfbepanting te omzoomen, komt eventuele bedrijfsbebouwing daarachter als losse objecten in het weidse landschap te liggen. Voorwaarde daarbij is wel dat deze een mooie kloeke en streekeigen vorm hebben, hoogwaardig materialen en een introverte kleurstelling. (Bron: Beemster erven is werelderfgoed van Croonen Adviseurs West, 2010).

In Provinciale Structuurvisie wordt schaalvergroting in het Nationaal Landschap beperkt tot 1,5 ha. Verdere vergroting van het bouwvlak tot 2 ha is steeds onderhevig aan individuele onthefing door de provincie. Gemeente Beemster verwacht echter dat op grond van hun ruimtelijk beleid het vertrouwen van de provincie krijgen om een vergroting van een agrarisch bouwvlak naar 2 ha op zorgvuldige en kwalitatieve wijze te zullen begeleiden.

4.2 **Bestemmingsplan buitengebied Beemster**

Binnen het bestemmingsplan buitengebied worden drie verschillende situaties onderscheiden:

1. Bestaande situaties;
2. Veranderingen op het bestaande erf met behoud van functie en bouwvak/ bedrijfsgrootte;
3. Nieuwvestiging of schaalvergroting, schaalverkleining of verbreding.

De erfinrichtingsprincipes van deze drie situaties gelden voor het gehele buitengebied van de Beemster, uitgezonderd de polder Kruisoord. Daarnaast wordt voor de Nekkerzoom, rekening houdend met de erfinrichtingsprincipes, een verbijzonderd (beeld)kwaliteitskader opgesteld.

4.2.1 *Bestaande situatie*

De volgende regelingen en/of geografische plaatsbepaling worden aangepast;

- Agrarische bouwvlakken worden (met behoud van totaal oppervlak) aangepast, zodat ruimte langs de sloten (doorzicht) wordt verkregen, alle bouwwerken dienen binnen het bouwvlak te worden gebouwd.
- De aangepaste bouwvlakken hebben naast ruimte voor zicht over en langs de sloten, ook stimulans en ruimte voor erfbeplanting als duidelijk afbakening van het erf.
- Bestaande bijzondere waarden van het ensemble van erfpad, poort, brug en eventuele boombegeleiding wordt vastgelegd en beschermd, middels een aanduiding 'pad' in combinatie met een bomenlijst.
- Tuin- bestemming voorziet in het onbebouwd laten van het voorerf, met vrij zicht op het woonhuis tot gevolg (wel wordt het bouwwerk van de poort mogelijk gemaakt);
- Huidige vooruitgeschoven positie van het woonhuis worden exact vastgelegd;
- Kapverplichting voor alle gebouwen en bouwwerken;
- Kaprichting en richting bouwwerk is haaks op het wegenpatroon;
- Zone kleine bedrijfsgebouwen (overgangszone) wordt van kracht voor de eerste 18 meter achter de achtergevellijn. In deze zone worden specifieke bouwmogelijkheden van kracht (maximale goothoogte 3 meter, steile kappen 30- 60 graden) en de gebruiksmogelijkheden verbreed;
- Zone grote bedrijfsgebouwen met enkele basis bouwregels (kloeke, eenvoudige vorm met één bouwlaag met kap, zadeldak, hellingshoek dakvlak 15- 30 graden, maximale goothoogte 4 meter, maximale bouwhoogte 12 meter);
- Brug (bestaand vastgelegd, bij nieuw is ontheffing nodig).

4.2.2 *Veranderingen van bestaand erf*

Bij veranderingen of nieuwe vergunningsaanvraag (waarvoor geen ontheffing en/of wijzigingsbevoegdheid nodig is) moet aan de erfinrichtingsprincipes worden voldaan. De toets vindt plaats in het kader van de omgevingsvergunning op basis van bestemmingsplan en omgevingsnota. Ten aanzien van het bestemmingsplan zal getoetst worden op dezelfde punten als bij bestaande situaties zijn benoemd onder bestaande situatie (zie bovenstaand).

In de omgevingsnota zullen de overige erfinrichtingsprincipes worden verankerd en de initiatiefnemer worden gestimuleerd in de principes toe te passen. Door dit direct in het beginstadium van het (ver)bouwvoornemen te doen, worden teleurstellingen voorkomen. De uiteindelijke beoordeling van de (verbrede) adviescommissie ruimtelijke kwaliteit op het voldoen aan de omgevingsnota is dan slechts nog een formaliteit.

Ook bij niet agrarische functies zullen de erfinrichtingsprincipes worden meegenomen bij de ruimtelijke kwaliteitstoets bij veranderingen op het erf.

4.2.3 *Nieuwvestiging en transformatie*

Bij schaalvergroting, schaalverkleining en/of verbreding en bij nieuwvestiging is een wijziging of afwijking nodig van het bestemmingsplan. Voor afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden wordt in het bestemmingsplan een goedgekeurd inrichtingsplan verplicht gesteld, dat wordt getoetst op bestemmingsplan en omgevingsnota. Naast deze ruimtelijke kwaliteitstoets zal ook een ruimtelijke ordening toetst worden gedaan, evenals een verkeerstoets. Ook wordt bij schaalvergroting een bedrijfsplan gevraagd, waarin nut en noodzaak van schaalvergroting zal moeten worden aangetoond.

De ruimtelijke kwaliteitstoets vindt bij voorkeur zo vroeg mogelijk in het planvormingsproces plaats. Door in het voortraject, op basis van de erfinrichtingsprincipes, vast duidelijkheid te hebben over de wensen van de gemeente zal de uiteindelijke toetsing in het kader van de wijzigingsbevoegdheid of ontheffing (inrichtingsplan) slechts nog een formaliteit zijn.

Voor nieuwe of andere functies die niet volgens wijzigingsbevoegdheid of ontheffing mogelijk worden gemaakt is een separaat bestemmingsplan nodig. In dat geval zal bij het opstellen van dat bestemmingsplan voor het erf rekening worden gehouden met de erfinrichtingsprincipes.

Op gebouwniveau (hoofdgebouw):

- Karakteristieke stolpen worden als zodanig geregeld (aanduiding karakteristiek (ka)). In het midden van voorgevel wordt bij stolpen een verbijzondering (pronkgevel) mogelijk gemaakt;
- Lintbebouwing is ter behoud strak bestemd;
- Kapverplichting voor alle gebouwen en bouwwerken;
- Kaprichting en richting bouwwerk is haaks op het wegenpatroon;
- Bouwvlakken zijn op kaart aangegeven;
- Bouw- en goothoogten zijn op de kaart aangegeven;
- Karakteristieke panden (stolpen) en Rijksmonumenten zijn als zodanig aangeduid;
- Forten van de Stelling van Amsterdam zijn specifiek bestemd en aangeduid als karakteristiek (aanlegvergunningstelsel, geen wijzigingen toegestaan);
- Nieuwe stolpen zijn toegestaan binnen bestaande bouwvlakken.

Aan bovenstaande kwantitatieve en/of ruimtelijk relevante aspecten geregeld in het bestemmingsplan worden in de omgevingsnota ook (beeld)kwaliteitscriteria toegevoegd.

In dit stadium is onduidelijk welke bebouwing uiteindelijk zal worden gesloopt en ruimte biedt voor nieuwe ontwikkeling.

4.3 Samenvattend

In onderstaande tabel zijn de voorgenomen plannen en visies binnen gemeente Beemster kort samengevat. In volgende hoofdstukken worden de natuurwaarden en doelstellingen getoetst aan deze ontwikkelingen.

Omdat in het nieuwe bestemmingsplan buitengebied en de structuurvisie van gemeente Beemster geen concrete ontwikkelingen staan beschreven is bijvoorbeeld onduidelijk welke boerderij daadwerkelijk gaat uitbreiden en zo ja hoeveel en hoe groot. De toetsing in hoofdstuk 5 en 6 betreft dan ook slechts een globale analyse, die pas in een later stadium (wanneer ontwikkeling concreet wordt) in detail; kan worden uitgewerkt.

Tabel 4: Voorgenomen plannen en visie binnen Gemeente Beemster.

Thema	Visie/ voornemen
Schaalvergroting	Uitbreiding bouwoppervlakte naar 2 ha. Uitbreiding van aantal vee eenheden. Uitbreiding functies van agrarisch bedrijf (bed& breakfast, zorgboerderij, recreatieboerderij, hobbyboer met verkoop aan huis). Motiveren van duurzame energieopwekking.
Wonen	Geen nieuwe (grootschalige) woningbouwlocaties. Dorpsontwikkelingsplan Westbeemster. Behoud erfinrichtingsprincipes 'Des Beemster'.
Infrastructuur	Wegaansluiting via de Zuiddijk op de A7. Ontsluiting van de Purmerenderweg op de N244. Herinrichting van N243. Herinrichting van N509.
Recreatie	Beemsterringvaart (wandel, fiets- en kanoroute). Herontwikkeling Forten.

5 Effectbeoordeling

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de aanwezige natuurwaarden in het plangebied beschreven. Vervolgens worden de effecten van de geplande werkzaamheden op deze natuurwaarden uitgewerkt. Negatieve effecten kunnen in algemene zin bestaan uit:

- vernietiging: leefgebied/vaste verblijfplaatsen verdwijnen;
- verstoring: planten of dieren, hun verblijfplaats of voedselgebied ondervindt verstoring als gevolg van werkzaamheden of gebruik;
- versnippering: migratie van soorten wordt bemoeilijkt, waardoor populaties worden geïsoleerd;
- vermesting: het voedselrijker worden van voedselarme situaties;
- verdroging: het droger worden van natte situaties;
- verontreiniging: afvoeren van afvalstromen.

Bovenstaande opsomming een aantal voorbeelden van mogelijke effecten, maar is niet compleet. In Bijlage 1 is de Effectenindicator opgenomen, in deze tabel zijn alle mogelijk 19 effecten in relatie tot de instandhoudingdoelstellingen van alle drie de Natura 2000- gebieden uit ontwerpbesluit opgenomen.

De Effectenindicator biedt een eerste verkenning naar kansen op mogelijke significante effecten. In paragraaf 5.2 wordt de afbakening van effecten uitgewerkt.

5.2 Effectbeoordeling

Effectenindicator in Bijlage 1 biedt een overzicht van mogelijke effecten op aangewezen habitattypen, habitatsoorten en vogels. In de effectenindicator zijn alle aangewezen doelen uit het ontwerpbesluit overgenomen. In deze paragraaf zijn alle mogelijk effecten in relatie tot Bestemmingsplan buitengebied Beemster en Structuurvisie Gemeente Beemster beschreven.

1. Oppervlakte verlies

De voorgenomen plannen vinden buiten de begrenzing van de drie Natura 2000-gebieden plaats. Er is dan ook geen sprake van directe vernietiging van Natura 2000-gebieden.

Habitatsoorten en (broed)vogels welke aangewezen zijn in de aangrenzende Natura 2000-gebieden zijn in hun voortbestaan niet afhankelijk van de Beemster de aangewezen soorten hebben geen directe relaties met de Beemster. Dit is met uitzondering van de meervleermuis, welke jaagt binnen de Natura 2000-gebieden maar waarschijnlijk verblijft in de omgeving hiervan. In het bestemmingsplan en structuurvisie staat niet beschreven welke bebouwing mogelijk in toekomst gesloopt gaat worden. In dit kader treden voorsnog ook geen vernietiging van leefgebied van meervleermuis op.

2. Versnippering

De voorgenomen ontwikkelingen vinden buiten de begrenzing van de Natura 2000-gebieden plaats. Als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling treedt er geen versnippering van natuurgebieden en/of leefgebieden op.

Bij de aanleg van nieuwe infrastructuur en dergelijke, dient wel rekening te worden met vaste vliegroutes van de meervleermuis (bv boven de Beemsterringvaart). De Meervleermuis volgt bij het vliegen met name brede watergangen of andere lijnelementen in het landschap. Versnippering van dergelijke lijnen zijn niet toegestaan. Aangezien de strakke lijnen binnen de Beemster gebied kenmerkend zijn, wordt deze versnippering niet mogelijk gemaakt binnen het bestemmingsplan.

3. Verzuring

Verzuring van bodem of water is een gevolg van de uitstoot (emissie) van vervuilende gassen door bijvoorbeeld fabrieken en (vracht)auto's. De uitstoot bevat onder andere zwaveldioxide (SO₂), stikstofoxide (NO_x), ammoniak (NH₃) en vluchtige organische stoffen (VOS). Deze verzurende stoffen komen via lucht of water in de grond terecht en leiden aldus tot het zuurder worden van het biotische milieu. Stikstof is met name van belang voor planten op het land. Voor water- of oeverplanten is fosfaat vaak de beperkende factor. Hoge fosfaatgehalten bemoeilijken de groei van gewenste waterplanten ernstig. De belangrijkste bronnen van verzurende stoffen zijn de landbouw, het verkeer en de industrie.

Verbetering van infrastructuur met toename in het aantal verkeersbewegingen en Schaalvergroting van veehouderij zijn van invloed op verzuring van het gebied. Zie voor effectenanalyse onder 'vermesting'.

4. Vermesting

Vermesting is de 'verrijking' van ecosystemen met name stikstof en fosfaat. Het kan gaan om aanvoer door de lucht (droge en natte neerslag van ammoniak en stikstofoxiden) of nitraat- en fosfaataanvoer door het oppervlaktewater.

De omringende Natura 2000-gebieden zijn aangewezen voor verschillende soorten en habitattypen. Wormer- Jisperveld & Kalverpolder is aangewezen voor drie habitattypen namelijk: Vochtige heiden, Ruigte en zomen en Overgangs- en trilveen. Eilandspolder is slechts aangewezen voor de laatste twee habitattypen en Polder Zeevang voor geen habitatype. Naast de habitattypen zijn de habitatsoorten en (broed)vogels ook gevoelig voor stikstofdepositie. Voor de habitatsoorten en (broed)vogels zijn echter geen KWD's vastgesteld. Op basis van de koppeling tussen habitattypen en de soorten kunnen echter wel ranges worden vastgesteld. In deze voorloets is vooralsnog rekening gehouden met het meest kritische habitatype (worst case) in de omgeving en dat is in dit geval Overgangs- en trilveen.

In tabel 5 zijn de kritische drempelwaarde en huidige stikstofdepositie van deze habitattypen weergegeven. Op basis hiervan kan worden geconcludeerd dat Overgangs- en trilveen zeer lage drempelwaarde heeft en is dus zeer gevoelig voor stikstofdepositie.

Tabel 5: Kritische drempelwaarde aangewezen habitatype Wormer- Jisperveld & Kalverpolder en Eilandspolder.

Habitatype	Naam	KDW (mol/ha/j)
H4010 B	Vochtige heiden	1.300
H6430 B	Ruigten en zomen	2.400
H7140 B	Overgangs- en trilvenen	700

In tabel 6 en 7 zijn de aangewezen habitattypen van Wormer- Jisperveld & Kalverpolder en Eilandspolder met huidige en toekomstige stikstofdepositie weergegeven. Hierbij is gebruik gemaakt van *Grootschalige Concentratie- en Depositiekaarten Nederland (GCN en GDN)*⁶.

Omdat niet precies bekend is waar de habitattypen daadwerkelijk aanwezig zijn, is hierbij een dichtstbijzijnde puntlocatie op de grens van het Natura 2000-gebied en de Beemster gehanteerd.

⁶Grootschalige Concentratie- en Depositiekaarten Nederland (GCN en GDN) URL <http://geodata.rivm.nl/gcn/>

Tabel 6: Kritische drempelwaarde aangewezen habitatype met huidige depositie Wormer- Jisperveld & Kalverpolder.

Habitatype	Naam	KDW (mol/ha/j)	2010 (mol/ha/j)	2015 (mol/ha/j)	2020 (mol/ha/j)
H4010 B	Vochtige heiden	1.300	1.200	1.230	1.150
H6430 B	Ruigten en zomen	2.400	1.200	1.230	1.150
H7140 B	Overgangs- en trilvenen	700	1.200	1.230	1.150

Tabel 7: Kritische drempelwaarde aangewezen habitatype met huidige depositie Eilandspolder.

Habitatype	Naam	KDW (mol/ha/j)	2010 (mol/ha/j)	2015 (mol/ha/j)	2020 (mol/ha/j)
H6430 B	Ruigten en zomen	2.400	1.150	1.180	1.100
H7140 B	Overgangs- en trilvenen	700	1.150	1.180	1.100

Zoals in tabel 6 en 7 is te zien, wordt in de huidige situatie de kritische drempelwaarde (KDW) van Overgangs- en trilvenen reeds overschreden. De KDW van de andere twee habitatypen wordt in huidige situatie niet overschreden. Dit betekent dat alle ingrepen met een toename van stikstofdepositie een negatief effect op Overgangs- en trilveen tot gevolg heeft.

Bij nieuwe ontwikkelingen op het gebied van infrastructuur met als gevolg toename van verkeersbewegingen, dient te worden berekend wat voor toename in stikstofdepositie verwacht wordt. Ditzelfde geldt voor schaalvergroting. Aangezien significante negatieve effecten niet zijn uit te sluiten op dit habitatype, dient dit te worden getoetst in een passende beoordeling. In deze passende beoordeling dienen tevens de effecten op de stikstofgevoelige soorten te worden getoetst.

Programmatiese Aanpak Stikstof (PAS)

In de huidige situatie zijn er in verband met de overmaat aan stikstofdepositie weinig mogelijkheden om uit te breiden. Het doel van de PAS is om voldoende ruimte geven voor ontwikkelingen binnen de agrarische sector, uiteraard met voldoende bescherming van de natuur.

Daarom is in het kader van de PAS afgesproken dat de agrariërs met een voorstel komen om de stikstofdepositie netto te laten dalen. Daalt de stikstofdepositie daadwerkelijk, dan kunnen de agrarische bedrijven weer groeien zonder dat een moeizame vergunningprocedure nodig is. De inzet is om dit te bereiken met maatregelen op vrijwillige basis. De provincie en de agrarische sector werken aan afspraken over deze aanpak.

De PAS van de omgrenzende gebieden van de Beemster is nog niet definitief.

Verzoeting/ verzilting

Verzoeting en/of verzilting treedt op wanneer het chloridegehalte in het water afneemt of toeneemt. De voorgenomen ontwikkeling heeft geen verandering in chloridengehalte tot gevolg. Daarnaast is de verwachting dat toename of afname van brakke kwel binnen Natura 2000-gebieden niet optreedt.

Verontreiniging

Als gevolg van nieuw bestemmingsplan/ structuurvisie worden geen verontreinigde stoffen toegevoegd aan het milieu. Uitgangspunt is dat werkzaamheden volgens het besluit bodemkwaliteit worden uitgevoerd.

Verdroging/ vernatting

De Beemster is een droogmakerij met agrarische functies, de waterstanden/ peilbeheer is hierop ook vastgesteld. Naar aanleiding van bijvoorbeeld schaalvergroting zal het peil in de Beemster dan ook niet worden aangepast. In dit kader treedt er als gevolg van de voorgenomen ontwikkelingen ook geen peilveranderingen en/of grondwaterstanden wijzigingen op.

Verstoring licht, geluid en/ of trillingen

Bij realisatie van de schaalvergroting en nieuwsvestiging kan tijdens de realisatiefase tijdelijke verstoring van licht, geluid en trillingen optreden.

De voorgenomen uitbreiding omtrent recreatie is kleinschalig. Het doel is met name om mensen te trekken om het gebied te ervaren ('des Beemsters'). Er is geen sprake van een grootschalige ontwikkeling. Hetzelfde geldt voor eventuele kanoroutes. Deze vorm van recreatie heeft geen grootschalige verstoring van geluid en bewegingen in de nabij gelegen Natura 2000-gebieden tot gevolg. Deze (nieuwe) routes lopen niet door in de aangrenzende Natura 2000-gebieden. Hetzelfde geldt voor de recreatie vorm van Bed& breakfast en verkoop aan huis en voor de (her)ontwikkeling van de forten. De functie van de Stelling van Amsterdam blijft centraal staan. Mogelijk dat de forten aantrekkelijker worden gemaakt voor bezoekers, maar functies blijven ongewijzigd (er worden geen restaurant in gesitueerd of dergelijke). Het kappen van bomen, weghalen van ruigten en dergelijke kan er wel zeker sprake zijn van invloed op meervleermuisen. Vooralnog maken de ingrepen geen onderdeel uit van de visie van gebied en worden geen negatieve effecten voorzien. Hier dient echter in een vervolgstadium wel rekening te worden gehouden.

De tot doelgestelde broedvogels binnen de aangrenzende Natura 2000-gebieden, broeden niet binnen de Beemster (Kruijssen, 2007). Werkzaamheden binnen de Beemster kunnen verstoring van broedvogels binnen Natura 2000-gebied tot gevolg hebben. Versturende effecten zijn onder andere afhankelijk van de ingreep en de locatie. Binnen de structuurvisie en bestemmingsplan buitengebied vinden geen concrete wijzigingen plaats. Er wordt slechts een visie voor de toekomst van het gebied en een update van het bestemmingsplan vastgelegd. In dit kader treden geen negatieve effecten als gevolg van geluidsverstoring op.

Bij het aanpassen van nieuwe infrastructuur en realisatie van trajecten, wordt mogelijk tevens nieuwe verlichting aangebracht. Indien nieuwe verlichting wordt aangebracht, dient dit te worden getoetst aan de instandhoudingdoelstellingen. Binnen de structuurvisie en bestemmingsplan zijn geen voornemens en/of randvoorwaarden op gebied van verlichting beschreven. In het kader van de meervleermuis, wordt aanbevolen om zo min mogelijk nieuwe verlichting toe te passen. Indien nieuwe verlichting desondanks noodzakelijk is, wordt aanbevolen om gebruik te maken van amberkleurige verlichting met speciale armaturen welke verstrooiing van licht op omgeving moet voorkomen.

6 Conclusies en aanbevelingen

6.1 Conclusies

De Beemster wordt aan drie zijden begrensd door Natura 2000-gebieden, te weten: Wormer-Jisperveld en Kalverpolder, Eilandspolder en Polder Zeevang. Via externe werking kunnen ingrepen binnen de Beemster van negatieve invloed zijn op de instandhoudingdoelstellingen van deze gebieden. Negatieve effecten op meervleermuis, Overgangs- en trilveen en broedvogels kunnen niet met zekerheid worden uitgesloten. Omdat als gevolg van het vaststellen van Structuurvisie en Bestemmingsplan buitengebied geen concrete ingrepen tot gevolg heeft, is voorts nog geen overtreding van Natuurbeschermingswet aan de orde. Wanneer echter visies worden uitgewerkt tot daadwerkelijke realisatie kan een vergunning noodzakelijk zijn. Per ontwikkeling dient hiervoor een toetsing te worden uitgevoerd. Hierbij dienen tevens cumulerende effecten van overige ingrepen in en rond het gebied te worden meegenomen.

Schaalvergroting van bestaande bedrijven en toename van verkeersbewegingen kan negatieve effecten tot gevolg hebben op de instandhoudingdoelstellingen van aangrenzende Natura 2000-gebieden. In de huidige situatie wordt de KDW van Overgangs- en trilveen zowel in Eilandspolder als in Wormer & Jisperveld en Kalverpolder ruimschoots overschreden. Ingrepen met als gevolg een toename van stikstofdepositie binnen Eilandspolder als in Wormer & Jisperveld en Kalverpolder liggen om deze reden zeer gevoelig. Voor dergelijke ingrepen dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd (rekening houdend met de nog vast te stellen PAS).

Voor het vaststellen van de Structuurvisie en Bestemmingsplan Buitengebied Beemster geldt dus de voorwaarde dat per nieuwe ontwikkeling in toekomst een nieuwe toetsing moet worden uitgevoerd. Aangezien de KDW van het meest gevoelige habitatype wordt overschreden, kunnen significante negatieve effecten niet worden uitgesloten en is voor de toetsing een passende beoordeling noodzakelijk.

Bij inrichting van nieuwe infrastructuur (incl. verlichting) of aanpassing van bestaande wegen dient er rekening te worden gehouden met vliegroutes van de meervleermuizen. Bestaande lijnelementen zoals brede watergangen en boomstructuren dienen te blijven gehandhaafd. Daarnaast geldt dat bij de sloop van bestaande bebouwing⁷ binnen Gemeente Beemster vaste verblijfplaatsen van meervleermuis verloren kunnen gaan. Om deze reden dient voorafgaand aan sloopwerkzaamheden nader onderzoek te worden uitgevoerd naar vaste verblijfplaatsen van meervleermuis. (vanuit Flora- en faunawet geldt dit ook voor alle andere vleermuissoorten).

Tabel 8: Samenvattende conclusie

Thema	Visie/ voornemen	Vervolprocedure
Schaalvergroting	Uitbreiding bouwoppervlakte naar 2 ha. Uitbreiding van aantal vee eenheden. Uitbreiding functies van agrarisch bedrijf (bed & breakfast, zorgboerderij, recreatieboerderij, hobbyboer met verkoop aan huis). Motiveren van duurzame energieopwekking.	Ja, passende beoordeling

⁷ Bebouwing met de elementen: spouwmuur en open stootvoegen, dakpannen, schoorsteen, daklijsten en dergelijke zijn potentieel geschikt voor verblijf van vleermuizen.

Wonen	Geen nieuwe (grootschalige) woningbouwlocaties. Dorpsontwikkelingsplan Westbeemster. Behoud erfinrichtingsprincipes 'Des Beemster'.	n.v.t.
Infrastructuur	Wegaansluiting via de Zuiddijk op de A7. Ontsluiting van de Purmerenderweg op de N244. Herinrichting van N243. Herinrichting van N509.	ja, passende beoordeling
Recreatie	Beemsterringvaart (wandelen, fiets- en kano-route). Herontwikkeling Forten.	N.v.t.

6.2 Aanbevelingen

In dit stadium zijn nog geen concrete ingrepen binnen de Beemster gepland. Er is nu slechts een visie voor de toekomst van het gebied beschreven. De visie van de Beemster is niet direct in strijd met de aangrenzende beschermde Natura 2000-gebieden. Het wel of niet optreden van (significante) effecten is afhankelijk van de uitwerking van de visie.

Om deze reden zal een aanvrager/ontwikkelaar in het vervolgstadium voor elke ingreep op gebied van schaalvergroting en infrastructuur een vervolgoets (Passende beoordeling) uit moeten voeren. Op basis van de (concrete) ingreep kan dan worden geconcludeerd of significante negatieve effecten kunnen worden uitgesloten dan wel worden aangetoond. Hierbij dient tevens rekening te worden gehouden met cumulerende effecten van meerdere projecten tezamen.

Literatuurlijst

H. van Dobben & A. van Hinsberg, 2008. Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000-gebieden. Wageningen, Alterra, Alterra- rapport 1654.

Kruijsen, 2007. De natuur van de Beemster anno 2006/ 2007.

R. van 't Veer & D. Hoogeboom, 2007. Atlas van de Natura 2000 gebieden in Laag Holland.

Tauw, 2011. Concept beheerplan Natura 2000 Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder, januari 2011. Tauw; M. Huurnink, A. van Hooff, P. Oudejans en R. Blijleven

Tauw, 2011. Concept beheerplan Natura 2000 Eilandspolder, januari 2011. Tauw; M. Huurnink, A. van Hooff, P. Oudejans en R. Blijleven

Websites:

- Grootschalige Concentratie- en Depositiekaarten Nederland (GCN en GDN) URL <http://geodata.rivm.nl/gcn/>
- www.rijksoverheid.nl , Gebiedendatabase Natura 2000-gebieden

Bijlage 1. Effectenindicator Natura 2000- gebieden

Tabel: Wormer- Jisperveld & Kalverpolder

Storingsfactor	oppervlakte verlies	versnippering	verzuring	vermesting	verzoeting	verzilting	verontreiniging	verdroging	vermatting	verandering stroomsnelheid	verandering overstromingsdynamiek	verandering dynamiek substraat	verstoring geluid	verstoring licht	verstoring trillingen	optische verstoring	verstoring mechanische effecten	verandering populatiedynamiek	verandering soortensamenstelling
Habitattype																			
Vochtige heiden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	...	☒	☒	☒	☒	■	■	■	■
Ruigten en zomen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	☒	☒	☒	☒	■	■	■	■
Overgangs- en trilvenen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	☒	☒	☒	☒	■	■	■	■
Habitatsoorten																			
*Noordse woelmuis	■	■	■	■	☒	■	...	■	■	☒	■	■	...	■
Bittervoorn	■	■	■	■	...	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kleine modderkruiper	■	■	■	■	...	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Meervleermuis	■	■	■	■	☒	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Rivierdonderpad	■	■	■	■	...	■	■	■	■	■	■	■	■	...	■	...	■	■	■
Vogels																			
Grutto (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	...	■	■	■	■	...	■	■
Kemphaan (broedvogel)																			
Rietzanger (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	...	■	■	■	■	...	■	■
Roerdomp (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	...	■	■	...	■	■	...	■
Slobeend (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	...	■	■	■	■	...	■	■
Smient (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	...	■	■	■	■	■	■	■

■ zeer gevoelig
 ■ gevoelig
 ■ niet gevoelig
 ☒ n.v.t.
 ...onbekend

Tabel: Polder Zeevang

Storingsfactor	oppervlakte verlies	versnippering	verzuring	vermesting	verzoeting	verziltting	verontreiniging	verdroging	vernatting	verandering stroomsnelheid	verandering overstromingsdynamiek	verandering dynamiek substraat	verstoring geluid	verstoring licht	verstoring trillingen	optische verstoring	verstoring mechanische effecten	verandering populatiedynamiek	verandering soortensamenstelling
Vogels																			
Brandgans (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	..	■	■	■	■	■	■	■
Goudplevier (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	..	■	■	■	■	■	■	■
Grauwe Gans (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	..	■	■	■	■	..	■	■
Grutto (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	..	■	■	■	■	..	■	■
Kievit (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	..	■	■	■	■	..	■	■
Kleine Zwaan (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	..	■	■	..	■	■	■	..
Kolgans (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	..	■	■	■	■	..	■	■
Smient (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	..	■	■	■	■	■	■	■
Wulp (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	..	■	■	■	■	..	■	■
Habitatsoort																			
Meervleermuis	■	■	■	■	☒	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

■ zeer gevoelig
 ■ gevoelig
 ■ niet gevoelig
 ☒ n.v.t.
 .. onbekend

Tabel: Eilandspolder

Storingsfactor	oppervlakte verlies	versnippering	verzuring	vermesting	verzoeting	verziltig	verontreiniging	verdroging	vernatting	verandering stroomsnelheid	verandering overstromingsdynamiek	verandering dynamiek substraat	verstoring geluid	verstoring licht	verstoring trillingen	optische verstoring	verstoring mechanische effecten	verandering populatiedynamiek	verandering soortensamenstelling
Habitattype																			
Ruigten en zomen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Overgangs- en trilvenen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Habitatsoorten																			
*Noordse woelmuis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Bittervoorn	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kleine modderkruiper	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Vogels																			
Goudplevier (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Grutto (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kievit (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Lepelaar (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Meerkoet (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Rietzanger (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Smient (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Wintertaling (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

■ zeer gevoelig
 ■ gevoelig
 ■ niet gevoelig
 ■ n.v.t.
 ...onbekend